# Детска градина “Детелина”

*ГР. ТЕТЕВЕН 5700, УЛ. „БЕЛИ ВИТ“ №34,*

*тел. 0678/5 24 05, e-mail: dg_detelina62@abv.bg*

**Утвърдил:**

**Директор: Полина Дилкова**

/сгл. Заповед № 18 / 25.09.2020 г. /

## ПРОГРАМА

## ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА

## ЗА УЧЕБНАТА 2020 / 2021 ГОДИНА

Въведение

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ДГ „Детелина“ за превенция на ранното напускане на образователната система:

- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства / 2015 – 2020 /
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността / 2014 – 2020 /
- Национална стратегия за учене през целия живот / 2014 – 2020 /
- Закон за предучилищно и училищно образование
- Наредба за приобщаващото образование

Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и на преждевременното напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система / 2013 – 2020 /.

Програмата се основава на определените в Стратегията водещи принципи за законосъобразност, кохерентност, партньорство, прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите, приемственост, устойчивост на резултатите, своевременност, отчетност, мониторинг и контрол, иновативност.

При изготвяне на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни.
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност.
3. Координираните мерки на всички нива.
4. Проследяване на напредъка на ниво детска градина.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегически и нормативни документи в три основни направления:

1. **Превенция на преждевременно напускане на подготвителна за училище група** в ДГ „Детелина“ чрез:
- Анализ на причините, водещи до отпадане и от напускане на образователната система;
- Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на детската градина с оглед ограничаване на последиците от тях;
- Планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от напускане.
2. **Интеграция** срещу преждевременното напускане на подготвителна група в детската градина чрез:
- Разясняване на родителите какви са правата и задълженията им;

- Повишаване участието и ангажираността на родителите в образователния процес;
- Индивидуално консултиране на родителите;
- Индивидуална работа с деца за оказване на обща , а при необходимост и специална подкрепа.

3. Политики за **компенсиране** на ефекта от преждевременното напускане на подготвителна за училище група:

- Създаване на нагласи за осъзнаване на необходимостта от образование и готовност за училище от родителите и условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я деца;
- Завръщане на преждевременно напусналите подготвителна за училище група към формалната система на образованието чрез използването на различна организация на основните форми на педагогическо взаимодействие според предпочитанията на родителя и нуждите на детето.
- Разясняване на рисковете за детето при отказ на родителя да осигури присъствието му в подготвителна за училище група;

**ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ ПОДГОТВИТЕЛНА ЗА УЧИЛИЩЕ ГРУПА:**

Причините за преждевременното напускане на подготвителна за училище група могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини;
2. Социални причини;
3. Образователни причини;
4. Етнокултурни причини;
5. Институционални причини;
6. Причини, свързани със здравния статус.

**Социално-икономически причини:**

- *Лошото качество на живот на определени социални слоеве;*
- *Ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите (храна, дрехи, материали и консумативи необходими за учебния процес);*
- *Поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра;*
- *Използване на детето, не посещаващо подготвителна за училище група, като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.).*

**Образователните причини:**

- *Не владее или недостатъчно владее български език;*
- *Затрудненията при усвояване на учебния материал;*
- *Слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава ДГ;*
- *Наличие на конфликтни отношения с други деца от групата и/или учители и др..*

**Етнокултурни причини:**

- *По-ниска ценност на образованието;*
- *Страх на родителите за опасност от откраднване/отвличане на детето;*
- *Страх на родителите, че ще бъдат приобщени към друга култура и религия;*

Психологически причини:

- *Чувство за неуспех;*

- *Неувереност в себе си;*
- *Невъзможност за себеизява поради езикова бариера.*

**Институционални причини:**
*Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и ниво ДГ за справяне с преждевременното напускане на деца от системата на образованието; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и детска градина. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на между секторните действия за намаляване на преждевременното напускане на образователната система.*

**Причини, свързани със здравния статус:**
*В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в детските градини. Рисковете за преждевременното напускане са свързани с недостатъчна подготовка на педагозите в детската градина за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.*
Политиките и мерките, които ДГ „Детелина“ предприема за преодоляване на причините за преждевременно напускане на подготвителна за училище група са подчинени на националните стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.
Политики и мерки в ДГ „Детелина“, произтичащи от:
**Семейни и социални причини:**
1. *Възможно е нежелание на родителите* детето да посещава детска градина поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца; по-ниска самооценка, невъзможност за водене и прибиране на детето.
*Мерки*: - Работа с родителите в посока мотивация за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности и деца от рискови групи, както и работа с попечителите на деца /най-често баба и дядо/ от семейства, заминали в чужбина.
2. *Трудова миграция на родителите*. Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.
Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на децата, търсене съдействие от отдел „Закрила на детето“, Общински център за подкрепа на деца и родители.

3. *Липса на грижи* от страна на родители заминали в чужбина за децата, както и за болни членове на семейството.
*Мерки:* Оказване на социална помощ – чрез дарителски акции, с помощта на РН;
4. *Недостатъчна образованост на родителите* и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в неконтролиране на часовете за сън, непознаване на потребностите на детето, липса на интерес към постиженията на детето, както и подготовката на детето за ролята му ученик.

*Мерки:* Мотивиране на родителите и приобщаване на тези деца чрез посещаване целодневната форма на организация в ДГ; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители, мотивиране и приобщаване към училищната общност.
5. *Чести конфликти между агресивни родители* – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.
*Мерки:* В най-честите случаи детската градина се превръща в единствено защитено място за детето. Търси се контакт с родителите и се обяснява какво наблюдава учителя в поведението на детето. Насочват се за консултация с психолог. При необходимост се сезира отдел „Закрила на детето".
Други по-важни мерки и дейности свързани с превенцията от отпадане са:

- УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА за преждевременно напусналите подготвителна за училище група: изготвяне на база данни от учителите, в чиито групи има деца от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;
  Координиране действията на учителите на подготвителните групи с тези на ръководство на ДГ „Детелина".
  - КВАЛИФИКАЦИЯ на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;
  - Провеждане на обучителен семинар, тренинги и беседи с педагогическите специалисти за справяне с последиците от агресия и насилие в дома и детската градина;
  - Провеждане на вътрешна квалификация за начините за разрешаване на конфликти. Обмяна на добри практики;
  Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на програмата;
- Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;
- Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование;
- Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование, възпитание и социализация на деца от рискови групи;
- Създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
- Насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности;
- Индивидуална подкрепа за детето от личност, която той уважава (допуска до себе си);
- Участие на родителите в дейности в полза на детската градина с цел сплотяване на общността и показване на положителен модел за поведение на децата ;
- Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на подготвителна група за училище;
- Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична образователна и възпитателна ИНТЕРАКТИВНА СРЕДА;
- Поставяне на детето в АКТИВНА ПОЗИЦИЯ по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на придобитите знания и умения;

- Превръщането на детската градина в ПРИЯТНО И ЖЕЛАНО МЯСТО за децата чрез използване на ИНОВАТИВНИ педагогични методи и форми за взаимодействие;
- Извършване на ефективна ДИФЕРЕНЦИРАНА работа с деца с по-ниска успеваемост: Провеждане на анкета с родителите на деца с по-ниска успеваемост за установяване на причините.
- Привеждане ДИСЦИПЛИНАТА на децата в съответствие с новите обществени реалности.
- Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес. Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация за учене у децата чрез ЦЕЛЕНАСОЧЕНА ОБРАЗОВАТЕЛНО-ВЪЗПИТАТЕЛНА РАБОТА;
- ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ **и работа с родителската общност**;
- Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия;
- Организиране на Дарителски кампании;
  ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ – игри, беседи, свързани с обучението на децата по:
- Продължаване на превантивната възпитателна работа на учителите, като в дейностите се включват и родители;
- Поставянето на приоритет в работата на учителите за формирането на личностни умения у децата за адекватно СОЦИАЛНО ПОВЕДЕНИЕ в съвременните динамични обществено-икономически условия;
- Тясно сътрудничество между детската градина и семейството при превантивната работа с деца, застрашени от негативни влияния (хазарт, секти, наркомания, употреба на алкохол и тютюнопушене;
- Спазване на Координационния механизъм за деца в риск;
- Включване на местните власти и социалните партньори като равноправни участници в такъв координационен механизъм;
- Формиране на екипи за разработване на дейностите по превенция от отпадане и залагането им в комплексната ПЛАНИРАЩА И ОТЧЕТНА ДОКУМЕНТАЦИЯ.

Настоящата програма е приета с решение на педагогическия съвет с Протокол № 1 от 17.09.2020 г.